

Magyarország
Nagyberek Zápolya-
u. 1. hová a lap szal-
mas részét illető min-
den közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyv-
nyomdája Nagyberek-
ek, Zápolya-u. 1. hová
a hirdetések, előfizetések
és a lap szétküldésére
vonatkozó felszólítások
intézendők. Tel-fon 21.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: dr. Brájjer Lajos.

Felolós szerkesztő: Soufai János.

Előfizetési árak:
Évesre — — — — 32— K
Félévre — — — — 18— K
Negyedévre — — — — 8— K
Egy óra — — — — 2-70 K
Egyes szám ára 10 HUF.

Hirdetéseket

a kiadóhivatal veszi fel.
Azonkívül az összes hirdetés
: : : detési irodák. : : :
Megjelenik vasár- és
ünnepmunkák kivételével
mindennap d. n. 5 óráig.

Nagyberek, 1917.

XLVI. évfolyam, 118. szám.

Csütörtök, május 24.

LEGUJABB.

— Saját tudósítónk cenzurázott távlati jelentései. —

Az entente háborus céljainak revíziója.

Az entente revidálja háborus céljait. — Győzelmes harcaink az olaszokkal. — Az oroszországi zűrzavar. — A buvárhajó-harc. — A francia miniszterelnök nyilatkozata.

Az entente háborus céljainak revíziója.

Budapest, május 24. A Daily Express jelenti Szentpétervárról:

Most már bizonyos, hogy Oroszország fontos tárgyalásokat folytat az entente-tal a háborus célok revíziója dolgában. Mikor Terescsenko átvette a külügyi tarcát, nyomban tárgyalni kezdett erről az entente szentpétervári követeivel. Az oroszok hangoztatják, hogy nemcsak a kölönbékét utasítják el, hanem a szövetségesek mal háborus céljait is. Szentpétervarott biztosra veszik, hogy csakhamar összeül az entente konferenciája.

Győzelmes harcaink az olaszokkal.

Budapest, május 24. A sajtóhadiszállásról jelentik este:

A Karszt-fensíkon tegnap dél óta gyalogsági csata folyik.

Az oroszországi zűrzavar. A munkástanács a londoni egyezmény fölmondásával fenyeget.

Budapest, május 24. Londonból sürgönyzik:

A szentpétervári munkástanács azzal fenyegetőzik, hogy fölmondja a londoni egyezményt, ha az entente-államok nem revidálják háborus céljaikat. Ezért tanácskoznak most az entente-államok kormányai háborus hadicéljaik revidálásáról.

Budapest, május 24. Szentpétervárról sürgönyzik:

A főhadiszálláson egybegyűlt szárazföldi és tengerészeti tisztek képviselőinek ülésén Alexej főparancsnok kijelentette, hogy az orosz hadsereg, amely tegnap még oly félelmes volt, ma végzetesen tehetetlen, holott borzalmas makacs ellenséggel áll szemben, amely kapzsi kezét Oroszország távoli déli tartományaiért nyújtja ki. Figyelmezteti a tiszteket, hogy visszatérve a frontra, mindent kövessenek el, hogy ezredeikben a viszálykodást megszüntessék és a fegyelmet helyreállítsák. Novosziice ezredes azt válaszolta, hogy mindent el fognak követni a hadsereg harci erejének visszaszerzésére.

A buvárhajóharc — Ujabb 22 ezer tonna.

Budapest, május 24. Berlinből sürgönyzik: Az admirális jelenté:

A buvárhajók az Atlanti-óceánon újabban 22.500 tonna hajóte-
ret súlyesztettek el.

Budapest, május 24. Amsterdamból sürgönyzik: A Reutter ügynökség jelenté:

A Madura nevű tízezer tonnás norvég gőzöst elsüllyesztették.

A francia miniszterelnök nyilatkozata.

Budapest, május 24. Párisból sürgönyzik:

A kamara ülésén negyven interpelláció tárgyalását kezdték meg.

Ribot miniszterelnök kijelentette, hogy a legutóbbi fennzához tuzott reményéseket fűzték. A vezetésben törtétek hibák, de az eseményeket sem kisebbiteni sem nagyítani nem szabad. A kormány szükségesnek tartotta bizonyos emberek megbüntetését. Beszéde végén kijelentette, hogy kártérítést fognak az ellenségtől követelni, de nem hadikárpótlásról lesz szó, hanem bűnhődésről. Az egész világ egyetlen törvényesnek lesz. Ha Oroszország megteszi kötelességeit, semmitől sem kell tartani. Ellenségeink — ugymond — meg fogják érni reményéseiket megsemmisülését és békét fognak kérni olyan föltelekekkel, amelyek méltóak lesznek Franciaországhoz. Ha nem kérnek békét, rá tudjuk kényszeríteni őket.

Ribot kijelentéseit, az egész kamara, még a szocialisták is, viharos tetszéssel fogadták.

Wolf-jelentés a harcterekről.

Budapest, május 24. Berlinből sürgönyzik: A Wolff-ügynökség jelenté tegnap este:

Sem nyugaton, sem keleten nagyobb harci eseményt nem jelentenek.

A stockholmi konferencia.

Budapest, május 23. Stockholmból sürgönyzik:

Az amerikai szocialisták első kiküldöttjei megérkeztek Stockholmba. Emon-

dották, hogy az amerikai szocialisták elítélik a Németországgal való háborút, melyet Amerika nem tud igazolni. Szerintük a háborúnak csak az éhség vehet véget.

Amerikai nagykövetség itthon.

Budapest, május 24. Bécsből sürgönyzik:

Tarnovszky gróf washingtoni nagykövetség kíséretével Rotterdamból megérkezett Bécsbe.

A kormány lemondott.

A kormány lemondása. — A király elfogadta a lemondást. — József főherceg miniszterelnök?

Budapest, május 24. A Magyar Távlati Iroda jelenti:

Miután öfelsege a kormánynak a választójogra vonatkozó előterjesztéséhez nem járult hozzá, a miniszterelnök be-
nyújtotta a kormány lemondását, amelyet öfelsege elfogadni és a minisztereket a folyóügyek intézésével megbízni méltóztatott.

Az új kabinet alakításával kapcsolatos kihallgatások dolgában döntés még nem történt.

Budapest, május 24. A munkapártban tegnap este sokan voltak fenn. A hangulat bizakodó volt. A miniszterek, Tisza kivételével mind jelen voltak. A munkapárt ma nagy tüntetésre készül Tisza mellett.

Azt beszélék, hogy a párt el van határozva, hogy az ellenzékbe megy, ha a jövő kormány olyan radikális választójogot hozna, amelyet ők veszedelmesnek tartanak.

A jövő e vonatkozó kombinációk is megindultak s munkapárti kabinet esetén K h u e n H e d e r v a r y Károly grófot, Berzeviczy Albertet és Wekerlét emlegetik, koncentrációs kabinet esetén pedig Andrássy Gyula grófot és Eszterházy Mór grófot emlegetik miniszterelnökként.

Budapest, május 24. Károlyi Mihály gróf tegnap tanácskozott a szocialisták itthon maradt vezetőivel s este bizalmas megbeszélést folytatott pártjának tagjaival.

Budapest, május 24. A hivatalos lap mai száma közli:

Öfelsege május hó 23-án Gyöngyösön kelt legfelső elhatározásával a magyar összminiszterium hivatali lemondását kegyelemben elfogadni s egyúttal meghagyni méltóztatott, hogy egyes miniszterek hivatalos működésüket további legelső elhatározásig folytassák.

Budapest, május 24. A Magyar Tudósító jelenti:

A p p o n y i Albert gróf, A n d r á s s y Gyula gróf ma meghívást kapta a királyhoz. Mindketten holnap délelőtt 10

„Legujabb“ hireink folytatása a negyedik oldalon van.

HIREK.

— **Hivatalos jelentések május hó 23-áról.** A miniszterelnökség sajtóosztályától a következő hivatalos jelentéseket kaptuk a harctéri eseményekről:

A vezérkar főnöke jelenti:

Keleti és délkeleti harctér:

Nem volt említésre méltó esemény.

Olasz harctér:

Az Isonzó mentén napközben ismét nyugalm volt. Az ellenség csak késő este hajtott végre Görz városa előtt fekvő árkaik ellen egy támadást, amelyet aknavetőkkel erőteljesen előkészített. A támadást az ellenség súlyos veszteségeivel visszavertük. Ma reggel az olasz ágyúk és aknavetők a Karszt-fensíkon levő állásaink ellen tüzelni kezdtek. A tüzérségi csata nagy hevességre fokozódik. Karinthiában és Tirolban helyenként fokozódott a harci tevékenység.

A német nagyfőhadiszállás jelentései:

Nyugati harctér:

Rupprecht trónörökös hadcsoportja: Hultunxál és Bultencourt-nál erős tüzzel előkészített erős angol erőretörést visszautasítottuk.

A német trónörökös hadcsoportja: Az Ois-Aispe és a Champagne harcra vonalon a tüzérség harci tevékenysége délelőtt mérsékelt határok között maradt. Délután a tüzelés helyenkénti hirtelen fokozása után a Paissy-i-fensíktől a la Ville aus bois erdőig a franciák erős támadásokat indítottak, amelyeket este nagy makacssággal ismételték meg. A bajor, hannoveri, alsósziléziai és poseni ezredek állásait szívós közelharcban és erős ellentámadásokkal a többszörös rohamokkal szemben megtartották és az ellenséget visszavetették. Egyes árokrezekben az elkeseredett kézigránát harcok éjszaka is tartottak. A hátráló ellenségnek tüzünk tetemes veszteségeket okozott. A franciák támadásuk meghiusulása alkalmával véres kudarcot szenvedtek.

Albrecht württembergi herceg hadcsoportja: A lotharingiai harcra vonalon és a Sündguban ellenséges felderítő osztagokat elűztünk.

Keleti harctér:

Erős hatásos tüzzel válaszoltunk az orosz tüzérségnek több szakaszon felelő tüzére.

A macedon arcra vonalon vihar és eső miatt a harci tevékenység csekély volt. — Ludendorff.

— **Katonai kinevezések.** A 12. gy. ezredben a májusi előléptetések során a következő kinevezések történtek:

Kinevezte a király ezredesnek *Poczinszki Adolf* alezredes, alezredesnek *Bezuder Sándor* őrnagyot, őrnagynak *Kud er János* százados, századosá *Braunz Emil* főhadnagyot, hadnagyokká *Gibas Emil* és *Neupauer Pál* zászlósokat.

Tartalékos főhadnagyokká: *Zorád Miklós*, *Telkes Miklós*, *Fischer Miklós*, *Freller Jenő*, *Schmidt Armin*, *Scholz Ernő dr.*, *Illias Gyula dr.*, *Merisch János* és *Pollák Mór* tart. hadnagyokat.

A hadügyminiszter kinevezte továbbá *Chorény Rudolf* I. oszt. fegyvermestert II. oszt. főfegyvermesterré.

— **Katonai kiüntetések.** A hadseregparancsnokság Liener Jakab 12. gy. ezredbeli népfőlkelő őrmesternek az első oszt. ezüst vitézségi érmét, Iványfi Géza hadapródjelöltnek, Butor tizedesnek és Sulák István őrzezetőnek valamennyi a 12. gy. ezredben, a másodoszt. ezüst vitézségi érmét, Batisz Zsigmond 12. gy. ezr. tart. zászlós, Imrihaletz Mijo 12. gy. ezr. őrmesternek és Niesner Ferenc 12. gy. ezr. tizedesnek pedig a bronz vitézségi érmét adományozta.

— **Gör. keleti aldozocsütörtök.** A görög keleti hitvallásuk ma ünneplik Aldozocsütörtöküket s ebből az alkalomból a helybeli gör. keleti templomokban délelőtt ünnepi istentiszteletek voltak.

— **Gyűjtsünk gyógynövényeket!** A honvédelmi miniszterium Hadsegélyező Hivatala az idén is kéri a vadon termő gyógynövények begyűjtését. A tavalyi gyűjtés szép eredménye sok beteg katonának hozott gyógyulást, az értékesítésből befolyt jövedelem pedig sok özvegynek és árvának törölte le könnyeit. Az idén munkáskezek hiánya folytán még nagyobb lesz a szükség a gyógynövényekben és így sokkal nagyobb mennyiségben kérjük azokat beküldeni. Arnika, székfűvirág, cikafarkfüve, marti lapu, mezei zsurló, hársfavirág, beléndek, bodza, ezerjófű, nadragulya pipacs, redőszirm, üröm, ziliz anyarozs, ökörfarkkóróvirág, erdei paizska azok a gyógynövények, melyekre külön

nösen szükség van. Ezeket kivül **gyógynövényeknek és olajoknak feldolgozható barackmag, szilvavag, cseresznyemag és szár, napraforgó és tökmag, továbbá vadgesztenye, gubacs és körisbogár beküldését kérjük.** Mindezen anyagokról a Hadsegélyező Hivatal egy pontos utmutató füzetet adott ki, amelyet kívánatra bélyegekbek beküldendő 50 fillér költségmentés ellenében portómentesen küld meg. A gondosan kiszáritott gyógynövényeket a Hadsegélyező Hivatal címére Budapest V. Akadémia-utca 17. sz. alá kell küldeni. A csomagokat vasuton és postán díjmentesen adhatjuk fel, ha azokat „gyógynövény” jelzéssel látjuk el. A gyógynövényeket szeretetadományként kérjük, azonban a szilvavagvakat 12 fillérrel, a kajszin barackmagvakat pedig 24 fillérrel váltja be a Hivatal. Hisszük, hogy a lelkes magyar társadalom minden ízében megérti ez akció nagy nemzetgazdasági jelentőségét, hiszen eddig évente sok millió ment ki külföldre olyan anyagokért, amelyeket itthon könnyen meg lehet szerezni.

— **Légy te galamb!** A József-kórház melletti Wilhelm-féle házban történt gyermektragédia dolgában azt közlik velünk, hogy *Arkosi Miklós* kis leánykáját nem a testvérbátyja, mint a rendőrségtől kapott információ szerint megirtuk, hanem a Wilhel-házban lakó *Schwarz István* 8 éves fia lötte agyon játék közben. *Árkosi kisleánya*, aki a szomszéd házban lakik, átment Schwarzékhoz játszani a végzetes szobába. Schwarz István 17 éves fia a fegyvert megtöltötte, a szekrény mellé tette s azután kiment galambokat nézni. Addig benn több gyerek játszadozott a szobában. Egyszerre a 8 éves kis Schwarz fiu elővette a fegyvert s azt mondta a kis leánynak:

— **Légy te galamb!**

Az apróság kiterjesztette a karjait s mint a madár röplő mozdulatokat tett. Eközben eldördült a fegyver s a golyó a leánya hóna alatt ennek mellébe furódott s így ölte meg a golyó a kis árthatlan emberi galambot.

— **Elviszik a harangokat.** Mint értesülünk, a kultuszminiszter a napokban az egyházmegyei hatóságokhoz új körrendeletet küldött, amelyben utasítja őket, hogy az 1700 előtt készült harangokról kimutatást készítsenek és azt terjesszék be mielőbb a honvédelemügyi miniszternek, mert az összes elvételük alá nem tartozó harangokat rekvirálni fogják. A rekvirálásra vonatkozólag a honvédelemügyi miniszter legközelebb részletes rendeletet fog kibocsátani. Az a körülmény — hogy a hadvezetőségnek a municiógyártás fokozása miatt szüksége van az ország csaknem minden harangjára — mutatja, hogy be kell szolgáltatni azokat a fémeket, amelyeket eddig eldugtak, vagy bármilyen módon visszatartottak. A munició fogja eldönteni a világháború sorsát, ezt már megmutatta a reánk nézve szerencsés kimeneteli arrai csata is és épen ezért mindenki, aki a győzelem és a béke eléréséhez hozzá akar járulni, szolgáltatassa be az arra kötelezett fémkészletét.

— **Felvétel a tanítóképzőbe.** A temesvári m. kir. áll. el. népiskolai tanítóképző-intézet I. évfolyamára a jövő 1917—18-ik iskolai évre felvételik 40 oly építési és egészséges tanuló, akik 14. életévüket már betöltötték, de 18 évesnél nem idősebbek és a polgári vagy középiskola IV. osztályát sikerrel elvégezték. A jobb tanulmányi előmeneteli tanulók, a létszámra való tekintet nélkül, feldíjas vagy teljes ingyenes ellátásban részesülnek. Felsőbb évfolyamba az intézet eddigi növendékein kívül, más intézetből oly kifogástalan magaviseletű és szorgalmas tanulók vétetnek fel, akiknek az átlépésre alapos indító okuk van. Az ingyenes minden befizetés nélkül, a feldíjasok havi 31 K és a teljes fizetésesek havi 62 K befizetésért teljes ellátásban részesülnek az intézet internátusában, ahol egyszerűen szakcsiszú nevelés alatt is allanak a növendékek. A képzésnek az évi 310 K ösztöndíjban részesítetnek. A bejárók saját maguk gondoskodnak ellátásukról. A háború tartama alatt az intézet kórháznak lévén lefoglalva, az internátusba csak korlátolt számmal vehetők be a tanulók; a többiek segélyeiket képzésben kapják meg és családjuknál laknak, akiknél az ellátás 80—100 K-ba kerül. Az 1 koronás bélyeggel ellátott folyamodvány a nmélt. vall. és közoktatásügyi miniszter urhoz címzendő, de a tanítóképző-intézet igazgatóságához küldendő be. A folyamodványok beküldésének határideje május hó 31-ik napja. A felvétel és segélyezés egyéb módozatairól, a jelentkezés idejéről augusztus hó 10-ig minden tanuló külön értesítést kap.

— **A királytigris.** A Városi Mozi nagyszabású műsorának legújabb szenzációja a királytigris-film harmadik sorozata, amelyben a hírhedt uri haramia harmadik vakmerő kalandját adja elő Warwick a híres amerikai művész. A királytigris harmadik filmje változatos, izgalmas jelenetekben s pazar felvételekben vetekedik a két első képpel s így természetesen, hogy ez is mindenütt nagy tetszést keltett.

— **Siketnémák felvétele.** A temesvári áll. segélyezett siketnéma-intézet felügyelő-bizottsága a f. évi június végén veszi fel a jövő tanév új növendékeit: Felvételt folyamodhatnak nemre, vallásra és nemzetiségre való tekintet nélkül oly 7—10 éves siketnémák szülei, akik a temesvári siketnéma-intézet kerületébe tartozó Temes, *Torontál* és *Krassó-Szörény vármegyék területén* laknak. A felsőbb osztályokba olyan gyermekek is vétetnek fel, akik később siketültek meg, akik tehát már beszélni tudnak, de a beszédet elfelejteni kezdik. Az intézet a növendékek elméleti oktatásának a befejezése után maga gondoskodik a gyermekeknek szakcsiszú ipari kiképzéséről, miért is ezek mint keresetképes egyének adhatnak vissza a szülőknök. A felvételt az intézet felügyelő-bizottságától kell kérni, a kérvény azonban az intézet igazgatóságánál nyújtandó be. A kérvényhez csatolandók: a) keresztlevel, vagy születési anyakönyvi kivonat; b) a gyermek siketségét igazoló tisztí orvosi bizonyítvány; c) himlő-oltási bizonyítvány; d) hatósági kimutatás a család- és birtokállapotról és esetleg szegénységi bizonyítvány, amelynek csatolása esetében a kérvény és mellékletei bélyegmentesek; e) az eltartást megfizetni hajlandóknál a szülő, vagy gyám által kiállított és hatóságilag láttamozott nyilatkozat a díjak pontos fizetésének elvállalásáról. A b) és d) alatti mellékletekhez csakis az intézeti igazgatóságtól díjtalanul kapható nyomtatványok használhatók. Akik az évi 400 K eltartási díjat egészben, vagy részben megfizetni képesek, előnyben részesülnek. A vagyonatlan gyermekekről az intézet gondoskodik, ha a szülő a kérvényben kijelenti és okmányokkal igazolja, hogy gyermekének neveltetésére képtelen. A tandíj évi 40 korona, amely azonban a vagyonatlanoknak, kérésükre, szintén elengedtetik. Az eltartási díj havi részletekben, a tandíj félévi részletekben is fizethető. Ruházatról a szülő tartozik gondoskodni a növendékek a modern kor igényeinek megfelelő és mintaszerűen berendezett internátusban nyernek el látást. Felhívjuk az érdekelteket, hogy kérvényeiket mielőbb, de legkésőbb június 15-éig küldjék be a temesvári siketnéma-intézet igazgatóságához, mely szívesen szolgál nyomtatványokkal és bővebb felvilágosításokkal.

— **Gyengeelméjük és gyengétehetségük felvétele.** A borosjenői (Aradmegye) gyógy-pedagógiai nevelő- és foglalkoztató állami intézetben az 1917—18. tanévben több gyengeelméjű és gyengétehetségű növendék vétetik fel. Szegénysorsuk ingyenes elhelyezést nyernek. Prospektust ingyen küld az intézet igazgatósága.

— **Kicsérélt kizítaska.** Folyó hó 18-án a temesvár—módsi vasutvonalon egy fekete kézibőrönd tévedésből kicséréltetett. A tulajdonos kéri, hogy jelentkezzen Ótelek község elöljáróságánál.

— **Könyveket a harctérre! Küldjünk könyveket és folyóiratokat a harctérre. A könyveket és folyóiratokat a Torontál-megyei Közművelődési Egyesület készségezettel továbbítja.**

— **Adakozzunk az elesett hősök özvegyei és árvái javára!** Hadsegélyező Hivatali főnöknőnk, Képviselőház.

— **Katonahon** Temesvári-u. 1500. sz. a. nyitva minden nap d. u. 2—9 óráig.

TAJÉKOZTATÓ.

Az ingyenes olvasóhelyiség és könyvtár nyitva van minden nap délután 5 órától este 10-ig. Vasár- és ünnepnapokon délután 2 órától este 10-ig. Könyvtáróra vasárnap, szerda, péntek délután 5—7 óráig.

Városi ingyenes népkönyvtár. A volt esküdtzéki épületben. Nyitva naponként reggel 8-tól d. u. 2 óráig.

A „Magyarországi munkások rokkant- és nyugdíjgyűlése” nagybecskereki fiókja minden hó 1-je és 15-ike után eső vasárnapján fogadja a befizetéseket az Ellmer-féle helyiségben d. u. 2—5 óráig. — A beiratások szintén ott közölhetnek.

Magyar

találmány, magyar készítmény nem ért még el olyan sikert, mint a Diana sóborszesz. Évről-évre rohamosan emelkedik a fogyasztás s ma már közel évi 15.000.000 palack Diana sóborszesz került fogyasztásra kizárólag Magyarországon, de az

ország

határain túl is eljutott már e páratlan szer hírneve. Tengerentúli államokban ép úgy ismerik és fogyasztják, mint idehaza. Magyarok, ha külföldre utaznak, okvetlenül magukkal viszik, mert aki egyszer megszokta, nem tud már megenni nélküle. Igazán: szerénytelenség nélkül elmondhatjuk, hogy

nem volt

még készítmény, mely ilyen rövid idő alatt ilyen páratlan népszerűségre, közkeletre tegegyen szert s ennyire nélkülözhetelenné váljék. Ha kutatjuk e siker okait, azt látjuk, hogy nem a reklám, nem a szervezési munka, nem a kínálat hozta létre ezt a csodálatos sikert,

hanem

az az egyszerű tény, hogy aki egyszer bármilyen bajánál a Diana sóborszeszhez folyamodott segítségért, e biztos hatású házi szerben föltétlenül megtalálta amit keresett s ezért aztán később is állandóan ragaszkodott hozzá, kijelentvén, hogy amíg csak

lesz

a világon Diana sóborszesz, házból ki nem hagyja fogyni. Ára 130 fillér. Kapható mindenütt.

Főelárusítóhely: **Diana Kereskedelmi Részv. - Társ.**
BUDAPEST, NADOR-UTCA 6. sz.

Hadi fog-klinika a harctéren.

— A sajtóhadiszállás engedélyével. —

Érdekes és sajtóságos intézmény egyik hadseregünk hadi fog-klinikája, amely 1914 decemberében alakult egy volt tábori kórházból. Főállítást a súlyos állkapocs-sérülések tették szükségessé. Az ilyen sérüléseket a lehető leggyorsabban át kell adni fogászati intézményeknek, amelyek klinikailag vannak berendezve. Ezért kellett hadi fog-klinikát állítani a hadtáptéren. A sebesülteket már néhány órával megsebesülésük után beszállítják a klinikára. Akárhány sem enni, sem beszélni, sem nyelni nem tud. Többnyire nyelökutatson át táplálják őket. Az ilyen sebesültekre nézve minden hosszadalmas szállítás életveszéllyel jár. Már a föltétlenül szükséges csópp-klizmák, konyhasóbeömlésztés, vérzés-csillapítás, sokszor negyedóránkénti kötés-váltás, a leg gondosabb száj-ápolással, lehetlenné tesznek minden hosszabb szállítást. Egy fog-klinika a hadtáptéren tehát valóságos áldás. A fog-orvos sebészé változik, aki a beteg sebészeti kezelését önállóan végzi. Valószínűleg összesen a betegével. A Röntgenfelvétel alapján pontosan tudja, mi veszett el csontrészekben, szilánkokban és töredékekben, mit és mennyit lehet még megmenteni a csontokból. Sikere csak ilyen alapon számíthat. A betegnek állandóan orvosi felügyelet alatt kell lennie, ambuláns kezelés semmiesetre sem elég. A sebesülteknél mindig módjukban kell lennie, hogy esetleges hiányok a klinikán pótolassanak, az orvosok és a segédszemélyzet csak folytonos megfigyeléssel győződhetnek meg a gyógyulás előrehaladásáról. Az orvosi kezelés főfigyelme nemcsak a lövés sebek gyógyulására és a csonttöredékek konzolidálására irányul, hanem aránylag még fontosabb protetikussal való kezelésre, a rendes állkapocs-működést súlyosan károsító következmények — a száj tökéletlen nyílása, a rágó-mozgások akadályai és az arcmevedések — elhárítására is. A kezelésnek tehát lényegében a törött állcsontok rendes helyzetének visszaállítására, az artikuláció és okklúzió helyreállítására, a rendes helyzetben való állandó és mozdulatlan rögzítésre, továbbá az elvesztett állkapocs-részek és fogak pótlására, végül a csont és bőr plasztikával való belső és külső sebkezelésre kell irányulnia. Az állkapocsok, különösen az alsó állkapocsok sebesülései a legnagyobb százalékszámmal szerepelnek a lövések statisztikájában. Az állkapocstörések a régebbi háborúkban sokszor 50%-nyi halálozással jártak. A mostani háborúban az ilyen lövések száma minden várakozást meghaladt. 1915 május 5-ig, tehát a háború tizedik hónapjában, a párisi orvosi akadémia hivatalos jelentései szerint csak a francia és a belga hadseregben 55.770 arcsebesülést állapítottak meg 715.000 sebesülés közül. A német-francia háborúhoz képest az állkapocs-lövések száma tíz-, sőt tizenöt-szörös, aminek magyarázata a mai ágyuk, robbantóanyagok, kézigránátok stb. tüzhatalmában rejlik. Egyik hadseregnél havonta átlag száz ilyen sebesült került a hadi fog-klinikára. Ezek közül 80—85-en már aránylag rövid idő alatt elbocsátatnak, mint arcvonalbeli szolgálatra alkalmasak, anélkül, hogy a mögöttes országba kerültek volna. Eddig csak két esetben végződött a betegség halállal, beállott komplikációk

miatt. A többi beteg mind felgyógyult. A hadi fog-klinika természetesen fogbelegkezeléssel, fogpótlással és fogkezeléssel is foglalkozik. Záradékal hadd beszéljen néhány szám egy hadsereg hadi fog-klinikájának tevékenységéről. 1914 decemberétől 1915 december végéig ezen a klinikán 961 állkapocs-sérülést kezeltek. A szájüregeken, valamint állkapocs-csontokon és az arcokon végzett műtétek száma 4878 volt. A konzervatív-protetikussal 4489 beteg kezeltek.

Törvénytörés.

§ A hadgyerek. Bonyolult bünyűben itélkezett tegnap a szegedi ítélőtábla föllebbviteli tanácsa, Milosev Milosné huszonkét éves Klári községbeli asszonyt szándékos emberölés büntetvével vádolta az ügyészség, mert a múlt év szeptember 20-án élve született csecsemőjét sarlóval vagy késszel szúrta meg. A vádlott a vizsgálat során és az elsőbírósági tárgyaláson is azt vallotta, hogy a gyermek, amely férje hadban lévén, egy legénynevelő való szerelmi viszonyából származott, holtan született. A kukoricaföldön hagyta a gyermekét, ahol megszületett. Két óra múltán ráakadtak a kukoricásban a csecsemőre, az egyik karja már akkor hiányzott, a másik karja vékony bőrön csüngött, azonkívül sérülések voltak a hasán, mellén, vállán és a nyakán. A vádlott azt vallotta, hogy ő nem bántotta semmivel a gyermekét, a sérüléseket valószínűleg kutyaharapás okozta. Két tanu látott is abban az időben egy ebet a kukoricában.

A törvénytörési tárgyaláson a két törvénytörési orvos azt vallotta, hogy a csecsemő föltétlenül élve született, a sérülések, amelyek sarlótól vagy késtől származtak, részben még a csecsemő életében, részben pedig halála után keletkezettek. A törvénytörési orvosok ezzel szemben az volt a véleménye, hogy a sérüléseket kutyaharapás okozta. A sérülések idejére is eltérő volt a boncoló orvosok és az orvosszakértő véleménye. Az országos igazságügyi orvosi tanács föltűzött a két eltérő orvosi véleményeket és megállapította, hogy az élve született csecsemő halálát elvérést okozta. A sérüléseket sarlóval vagy késsel ejtették, azt hogy kutyaharapás történt-e, nem lehetett teljes bizonyossággal megállapítani.

A nagyikindai törvénytörés a 92. szakasz alkalmazásával két évi fegyházra ítélte Milosév Milosné. A mai tárgyaláson az ügyész a büntetés fölemelését kérte. Az ítélőtábla megváltoztatta az elsőbíróság ítéletét és a büntetést fölemelte öt évi fegyházra. Az ítélet indoklása szerint a vádlott a gyermekét kétségtelenül azért hagyta a kukoricában, hogy megszabaduljon tőle. Súlyosbító körülménynek tekintette az ítélőtábla, hogy a vádlott hadbavonult, a házáért vérző férjének családi életét is meggyalázta erkölcsötlen életével.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazon igaz barátaink és nemes ismerőseink kik felejtethetlen

Tiborkánk

betegsége és elhunytá alkalmából szeretetteljes meleg érdeklődésükkel felkerestek és igaz részvétükkel nagy fájdalmunkat enyhíteni iparkodtak, fogadják ezúton szívünk mélyéből hálás köszönetünket.

Kalmán Mihály és neje.

Egy kaucióképes

irodaszolgálat

kerestetik a

Nagybecskereki Olajgyárba.

Van szerencsém az igen tisztelt hölgyvilágnak szíves tudomására hozni, hogy bécsi házamtól a legújabb

MODELL-BLUZOK

Etamin-szövetből megérkeztek és megfelelő áron kaphatók. Selyemkosztümekek, valamint tavaszi- és nyári ruhák műhelyemben legmodernebb kivitelben, mérték után szabott megrendelésre készíttetnek.

Kitűnő tisztelettel:

WEHNER ANNA nőruha-terme
Kinizsi-utca. (Club kávéház.)

Nagylajosfalva község előljáróságától.

1052—1917. szám.

410—3.2

Hirdetmény.

Nagylajosfalva község egy azonnal elfogalható *írnok-végrehajtói állásra* pályázatot hirdet.

Az állás javadalmazása 760 korona fizetés s ugyanannyira tehető járulékjelölti részesedés, törzskönyvezés és végrehajtási jövedelem, továbbá 300 korona háborús segély.

Ajánlatok Nagylajosfalva község előljáróságához küldendők.

Ugyanott egy az adóügyekben jártas *kisegítő munkaező* kerestetik, havi 200 korona fizetéssel.

Nagylajosfalva, 1917. évi május hó 15-én.

Jedlicska Jenő s. k. jegyző.

Ház eladás.

A 3. külteleken levő 4/h számú ház

azonnal eladó.

Bővebbet: Toldy Ferenc-utca 27. szám alatt. — —

Különbéle butorok és berendezési tárgyak

köztük egy szalongszék jutányos áron eladó.

Özv. Winter J. L.-né
Temesvári-utca 36.

Nyomdásztanoncul

legalább két középiskolát jó eredménnyel végzett fiú heti fizetéssel azonnal felvétetik

lapunk nyomdájában.

Legujabb.

illetve 11 órakor jelennek meg az audencián.

Az Est jelentése szerint, az ellenzék vezérei: Andrássy Gyula gróf, Apponyi Albert gróf, Zichy Aladár gróf és Károlyi Mihály gróf ma reggel távirati meghívást kaptak a kabinet-irodától, amely szerint az uralkodó fogadni kívánja őket. Andrássy és Apponyi délután elutaznak Bécsbe. Károlyi és Zichy este utaznak el. A király valamennyiüket Badenben fogadja.

Budapest, május 24. Az Estnek jelentik Bécsből beavatott helyről:

Küönözö kombinációk során ma megjelent **József főherceg miniszterelnökségének hire.** Föltétlenül beavatott helyen József főherceg miniszterelnöki jelöltségét nem mai keletűnek tartják, hanem már abból az időből származik, amikor a király Badenben néhány ellenzéki vezért meghaltatott. Ekkor Andrássy és Apponyi voltak, akik a királynak József főherceget ajánlották miniszterelnöknek, aki bírja a többség és kisebbség bizalmát és egyedül képes nagy személyi prestige-ével a kormánypárt és az ellenzék közötti elvi és személyi ellentéteket áthidalni.

Budapest, május 24. A Neue Freie Presse budapesti keltezésű tudósításában a következőket írja:

— Komoly politikai körökben ma említették, hogy befolyásos csoportok kívánságának tennének eleget, ha a jelenlegi helyzetben **József főherceg állana a kormány élére**, hogy a többség és kisebbség között megegyezést biztosítson.

A királyi-pár Gyöngyösön.

Budapest, május 24. Félhivatalosan jelentik:

A királyi pár udvari vonata négy órakor érkezett Gyöngyösre, amelynek lakossága reggel tudta meg a királyi-pár érkezését. A király elhatározásának végrehajtása nehézségekbe ütközött a vonat-

nak a menetrendbe illesztése miatt, tekintettel a háborús vasúti forgalomra, de a király parancsára meg kellett történni.

Gyöngyös pályaudvarán Keglevich főispán, Izszak alispán, Kemény polgármester fogadták a város képviselő-testületének élén az uralkodó-párt.

Kemény polgármester üdvözlésére a király azt válaszolta, hogy nagyon sajnálja, hogy ilyen szomorú alkalomból ismerte meg a várost. Nagy szeretettel jött ide és csak szíve sugallatát követte.

Ezután megtörtént a bevonulás. Az elől kalauzoló kocsit után ment a királyi pár kocsija. Utközben a király megállást parancsolt, mert észrevett egy kapitányt, akinek mellét vaskoronarend díszítette. Megkérdezte hol harcolt, mire a kapitány megmondotta, hogy az orosz fronton.

Az utvonalon végighaladva a király husz izben szólított meg károsultakat. A leégett katolikus templom elé érve, a király kifejezte abbeli óhaját, hogy a templomot belülről is láthassa. A templomban Szmracsányi egri érsek magyarázta, hogy a templom a XIV. századból való s műtörténelmi értékkel bír.

A templomból kijöve, felhívták a király figyelmét egy épületre, amely a pusztulás közepén épen maradt. A polgármester megmutatta a királynak azt a tűzoltót, aki saját életének veszélyeztetésével megmentette az épületet. A király a katona tűzoltónak sajátkezűleg tűzte a mellére a vitézségi érmet. Az épületben milliós értékű rézgálic volt felhalmozva.

Miután az uralkodó-pár két órát töltött a romok között, a király 30 ezer, a királyné 20 ezer koronát adott Keglevich főispánnak. Végül a pályaudvarra hajtottak s az udvari vonat hat óra öt perckor elhagyta Gyöngyöst.

Budapest, május 24. A királyi-pár küönvonata este fél kilenc órakor rohogott be ferencvárosi pályaudvarra. A király nyomban kiszállt szatonkocsijából s fogadta Szurmay honvédelmi miniszter jelentését s hosszasan beszélgetett vele. A király úgy rendelkezett, hogy az udvari vonat csak kora reggel érkezzék Bécsbe. A király kocsijából telefonon negyedóra hosszat beszélt Béccsel és a főhadiszállással.

A királyi pár azután megjelent a szalonkocsi ablakában s integetett a jelenlevőknek, akik zajosan éljeneztek az uralkodópárt. Az udvari vonat negyedtíz óra után elindult Bécsbe.

Egy ügyes Varróleány

fizetéssel azonnali felvételük.

Budimlity Mária

Alkotmány u. 1. (Langer-féle ház).

Közvetlenül a község mellett egytagban levő

110 hold kitünő szántóföldemet

a rajta levő tanyával, gazdasági épületekkel és összes felszereléssel eladom.

Koller Jánosné

Bégaszentgyörgy.

Diósadi Bodó János honvédszázados aktuális háborús művei:

A nemzetközi jogok a háboruban.

I. Szárazföldi háboru.

II. Tengeri háboru 2.— K.

A kémkedés békében és háboruban 1.— K.

A franktirőr harc 1.— K.

Montenegróiak a balkáni háboruban 1.80 K.

A világháboru és a hadijog 3.— K.

Megrendelhetők:

Minden nagyobb hazai könyvkereskedésben.

Főbizományos: **Toldi Lajos** könyvkeres-

kedő, Budapest, II, Fő-utca 2. szám.

Hirdetéseket

jutányos árért közöl a

Torontál

pol. napilap kiadóhivatala.